

Hvad nu den første Betingelse angaar, da var den ganske anderledes tilstede i forrige Tider end nu. Det patriarkalske Forhold mellem Husbond og Tyende, det muntre Liv, de mange Gilder og øvrige Godtkøbsfor nøjelser, og dertil den Omstændighed at Pigerne gerne havde deres egen Plet Hør og deres eget Faar, samt at deres Løn for en stor Del bestod i hjemmegjorte Klæder, der var højt agtede paa Landet, men ringeagtede i Købstaden, — alt dette gjorde, at den unge Pige ikke følte sig videre fristet til at undergaa den store Forvandling fra Bondepige til Købstadpige. Kom en eller anden til Byen at tjene, og fandt hun sig endelig tilrette i Forholdene, saa tænkte hun dog altid med Vemod tilbage paa den svundne Tid og var slet ikke tilbøjelig til at overtale andre til at følge hendes Exempel. Meget kunde der vel være at ud sætte paa Forholdet ude paa Landet. Raaheden og Uvidenheden var stor, men Uvidenheden generede ingen synderlig, da jo saa godt som alle stød paa et Udviklingstrin, og for Raaheden var der en Grændse, nemlig der hvor Mand og Hustru satte den. Det var dengang dem, der gav Tonen an, og det gamle Ord: „Som Herren er, saa følger ham hans Svende“ det passede langt bedre paa hine Tider end paa vore. Vistnok kunde man træffe ældre Mennesker, der aldrig voxede bort fra en vis lømmelagtig Kaadhed, og kom en Pige, der var lidt mere alvorlig anlagt, til at tjene et saadant Sted, saa syntes hun selvfølgelig ikke om at være der, men — saa skiftede hun; som Regel søgte og fandt de Mennesker hinanden, der passede sammen, og befandt sig vel derved trods det strenge Arbejde og den lange Arbejdstid.

Disse Forhold er nu for en stor Del forandrede. Købstadfolks og Landboeres Levevis er ligesom rykket hinanden nærmere, medens Husbond og Tyende paa Landet har fjernet sig mere fra hinanden. Gilderne er forbi, eller afløste af fine Baller. Det muntre fordringsløse Liv blandt Ungdommen er paa mange Steder rent forundstet. Men strengt er Arbejdet endnu bestandig, og skønt Karlene klager over, at de har for lang Arbejdstid, saa maa Pigerne dog begynde mindst en halv Time før om Morgen, arbejde en Time længer om Aftenen og nøjes med den halve Middagshvile. Kun et er forandret til Fordel for Tjenestepigerne, nemlig Lønnen, der jo rigtignok er steget til henimod det tredobbelte i de sidste 25 Aar. Men Mads Hansen har Ret naar han siger: „Hør, ved I hvad, det er en tolvle Tro, at Penge kan klare alt.“ Det viser sig netop, at den store Løn ikke er i Stand til at holde Pigerne tilbage. De rejser alligevel til Købstaden. De rejser i Haab om at faa bedre Dage, end de i Fremtiden kan vente paa Landet, og en Del faar dette Ønske opfyldt, en Del bliver skuffede.

Lad os da se lidt paa, hvad der venter den ubemidlede Pige, hvis hun bliver paa Landet. Ja, det er jo sagt hende saa tidt, at det gælder om at gøre et godt Parti. Men nu er maaske han, hun synes om, fattig saavel som hun selv, og dog er der noget hos hende, der siger: „Ham eller ingen.“ Hvis nu, det sidste blev Tilfældet, hvis hun skulde blive gammel Pige! Saa var det sagtens det klogeste at blive ved at tjene, saa længe Kræfterne vilde slaa til, saa vil man vel hjælpe hende, naar hun ikke kan mere. Det vil vel ogsaa blive hende muligt at samle sig noget,